

мај 2002.

Зузана Тополињска, **Полски-македонски. Граматичка конфронтација. 5. Zdanie w zdaniu. 5. Реченица во реченица**, Скопје 2001, изд. Македонска академија на науките и уметностите, стр. 202.

Књига о којој је у овом приказу реч започиње подацима о кључним терминима коришћеним током (на пољском језику изложене) анализе пољских и македонских језичких факата (стр. 9–10). Следе затим ауторкине уводне речи (стр. 11–13), иза којих се прелази на одговарајуће излагање, а оно је разложено на три посебне целине, односно на три посебна одељка: одељак (I) се протеже од 16. до 40. странице, одељак (II) од 42. до 88, а одељак (III) од 90. до 161. На њих се надовезују закључне напомене (стр. 164–171), а иза тих напомена, под насловом *Додаџак* (стр. 172–177), дат је преглед парадигматских могућности пољских и македонских личних глаголских облика. На крају су приложени прво библиографски подаци (стр. 179–184), а иза њих резимеи — један на македонском (стр. 185–193), а други на енглеском језику (195–202).

Ауторка је себи ставила у задатак следеће: да утврди, прво, које су све синтаксичке позиције у принципу отворене за информационо проширивање и, друго, која се све формална средства појављују у функцији показатеља остварености таквог проширивања. Настојала је при том и да уочи постоји ли, у процесу прилагођавања датог информационог проширења датој синтаксичкој позицији, неке универзалније тенденције, као и да што прецизније сагледа који су избори формалних показатеља специфични за пољски, а који за македонски језик.

У излагању смештеном у одељак (I) осветљавају се услови под којима се реченична структура уклапа у номиналну конструкцију, у излагању смештеном у одељак (II) пажњом је обухваћено оно што се догађа онда кад не долази до уклапања у номиналну конструкцију већ, у просту реченицу, док је одељак (III) посвећен разматрању окол-

ности које фаворизују повезивање двеју простих реченица у ширу контекстуалну целину посредством (било овако или онако семантизованих) везничких лексема (о којима се потом посебно и врло детаљно говори).

Након извршене свестране анализе, ауторка утврђује: (у одељку I) да допуна номиналне конструкције служи обогаћивању њеног информационог садржаја у том смислу што битно доприноси идентификацији, односно индивидуализацији, оног ентитета о којем се њоме реферише; (у одељку II) да „рекурентна реченица“ функционише као аргумент датог предиката, чиме се хоће рећи да је њено присуство у датоме тексту условљено његовом лексичком семантиком; (одељак III) да до стапања реченице *A* с реченицом *B* у ширу текстуалну целину долази зато да би се у информационом погледу употпунила постојећа два предикатска аргумента реченице *A*.

Главни закључак који је ауторка извела, након разматрања полских и македонских језичких датости, гласи: бројне разлике у избору правила на основу којих се остварује реченична рекурентност у полском и македонском происходе из чињенице да је македонском глаголу својствен богатији категоријални систем, што се оличава у ширим могућностима граматикализовања семантичких категоријалних обележја.

Квалитет ове књиге је такав да упознатост са њоме ниједан слаvista од формата не би смео заобићи. Она чини част Македонској академији наука и уметности која се прихватила улоге њеног издавача.

Београд

Милка Ивић